(Fig. 12), with finds from the 17th–18th centuries: mainly glazed and non-glazed sherds of household pottery (Fig. 13). In the undisturbed part of test pit 2, the natural layer of yellow sand was found at a depth of 1.6–2.1 m. As for the remaining test pits, natural yellow sand was recorded using geological boreholes in the N part of the site (test pit 1) at a depth of 6.3 m, and using a probe in the E part (test pit 3) at a depth of 3.6 m.

Mindaugas Mačiulis

Totorių gatvė 12

2023 m. liepos–rugpjūčio mėnesiais, prieš vykdant vieno iš pastatų komplekso tvarkybos darbus, jo rūsyje atlikti nedidelės apimties žvalgomieji tyrimai, susiję su pastato pamato konstrukciniais tyrinėjimais. Dabartinis pastatas stovi Odminių ir Totorių gatvių sankirtoje, jis patenka į istorinę Vilniaus posesiją 658. Istorinių šaltinių apie posesiją neišlikę. Istoriškai aplinkinė tyrimų teritorija yra siejama su vietoje XVI–XVII a. buvusių odminių gildijomis. Dabartinis pastatas sklype statytas 1860–1914 m. Dabartinių proporcijų pastatas vaizduojamas istoriniuose miesto planuose nuo 1911 m. Remontuojamas pastato korpusas – vidiniame uždarame kieme.

Sklype archeologiniai tyrimai nevykdyti, tačiau tyrimų aplinkoje jų vykdyta daug: gretimuose Odminių g. 7, 11, 13 sklypuose archeologiniai tyrimai vykdyti 1991, 1996, 1999 m. (V. Daminaitis) (*LIIR*, f. 1, b. 1879; 2630; 3312). Per daug metų ištirtas daugiau nei 1040 m^2 plotas, nustatyta, jog viršutinis apie 1 m storio kultūrinis sluoksnis susiformavęs XIX–XX a. arba sunaikintas XX a. viduryje, po juo – XVI–XIX a. statinių ir objektų. 2000 m. Odminių g. 14 A. Vaicekauskas ištyrė 4 šurfus, iš viso 30,35 m^2. Fiksuotas iki 4 m kultūrinis sluoksnis. 2,6–4 m gylyje rastas 0,5–1 m natūralus durpių sluoksnis. Virš jo – XVII a. I puse datuojamas kultūrinis sluoksnis (*LIIR*, f. 1, b. 3562). 2006 m. V. Daminaitis Totorių g. 16 ar 16.1 pastato viduje ištyrė apie 63 m^2 plotą. Gilinamuose rūsiuose rasti 0,6–1,45 m storio vėlyvi piltiniai kultūriniai sluoksniai su pavieniais XVII–XIX a. radiniais. Virš įžemio rastas XVII a. vidurio juodos žemės su organika sluoksnis su pavieniais radiniais (*LIIR*, f. 1, b. 5135).

2023 m. rūsyje, prie pastato korpuso P sienos, rankiniu būdu ištirtas 1,5x1,5 m dydžio šurfas iki įžemio. Iš viso ištirtas 2,25 m^2 plotas. Įžemis pasiektas 1,5 m^2 plote. Tyrimų metu šurfe, po 10–15 cm storio cemento sluoksniu, rastas iki 80 cm storio piltinės kilmės, XX a. vidurio–XX a. II pusės juodžemio sluoksnis, susiformavęs greta pastato korpuso sienų ir pamatų. Sluoksnyje surasta gausiai to laikmečio statybinių atliekų, tarp jų archeologinių radinių nesurasta, aptikta tik pavienių, smulkių, gyvulių kauliukų. 0,95–1 m gylyje rastas 1,5 m storio durpės sluoksnis, susiformavęs po dabartinio pastato korpuso siena ir jos pamatu (1 pav.). Jos dalis sklype nukasta ar sunaikinta, vykdant vėlesnius žemės kasimo darbus, t. y. XIX a. II pusėje–XX a. pradžioje, įrengiant dabartinio pastato rūsį ir atliekant vėlyvesnius kasimo darbus namo rūsyje. Vietoje tirtas sluoksnis drėgnas, o tai rodo, jog formavęsis netoliese vieno iš istoriniuose ir kartografiniuose šaltiniuose vaizduojamo miesto kanalų, o jame rasti radiniai byloja, kad vietoje veikla vykdyta jau XVII a., todėl sluoksnis sietinas su čia XVI–XVII a. buvusių odminių gildijos veikla. Sluoksnyje surasta XVI–XVII a. būdingos neglazūruotos ir glazūruotos keramikos indų fragmentų, 2 XVI a. pabaigos–XVII a. I pusės plokštinių frizinių koklių fragmentai, 1 to laikmečio heraldinio plokštinio koklio fragmentas (2 pav.), 4

1 pav. Šurfas tyrimų metu iš Š. M. Mačiulio nuotr.

Fig. 1. The test pit mid-excavation, viewed from the N.

2 pav. Šurfe rasti būdingi radiniai: 1, 3, 4 – XVI–XVII a. neglazūruotos keramikos šukės; 2 – XVI a. pabaigos–XVII a. pradžios plokštinio frizinio koklio fragmentas; 5, 6 – XVI–XVII a. glazūruotų lėkščių fragmentai. M. Mačiulio nuotr.

Fig. 2. Typical finds: 1, 3, 4 – non-glazed pottery sherds (16th–17th centuries); 2 – a partial flat-frieze stove tile (late 16th–early 17th century); 5, 6 – fragments of glazed plates (16th–17th centuries).

stiklo dirbinių fragmentai, geležinė grandis, vinis ir gyvulių kaulų. Sluoksnyje rasti 48 radiniai perduoti į LNM VINLAS, negausi zooarcheologinė medžiaga – į VU zooarcheologijos laboratoriją. Tyrimų metu nustatyta, jog pastato korpuso sienos ir jos pamatų storis 0,95–1 m. Atlikus šurfe atidengtos sienos architektūrinius tyrimus nustatyta, kad pastato siena ir jos pamatai vienalaikiai, statyti XIX a. II pusėje–XX a. pradžioje, o pastato siena rekonstruota XX a. viduryje.

12 Totorių Street

In 2023, exploratory excavations were carried out in the cellar of one of the wings at 12 Totorių Street, comprising a single 1.5 x 1.5 m test pit along the inner S wall that was excavated down to the natural layer (Fig. 1). The excavations revealed an upper 20th-century layer that measured 90 cm in thickness. Next, a damp layer of peat up to 1.5 m in thickness was revealed, which yielded 48 finds from the first half of the 16th–17th centuries: glass, fragments of pottery and flat stove tiles, and animal bones (Fig. 2). The peat layer was above the natural layer. The dampness indicates that the peat layer was formed in the vicinity of one of the town's canals, as depicted in historical and cartographic sources. The finds suggest that the site was active as early as the 17th century, potentially linking it to the operations of the tanner's guild which, according to historical sources, was present in the area in the 16th–17th centuries. The thickness of the walls of the building and its foundations was measured at 0.95–1 m.